

Покушајмо да одредимо морални правац којим се креће српска нација као темељни део српског друштва. Можемо да поставимо две претпоставке. Прва (оптимистичка) гласи: Срби се крећу ка општем благостању Европске уније. Богатство Европе допашће једним делом и Србима. Друга (песимистичка) гласи: Срби мирно и без отпора растачу своје колективно достојанство, самопоштовање и понос.

Изгледа да за ову другу има више доказа. У већем делу медијске јавности али и у (културној) политици Владе Републике Србије, ради се на убрзаном поткопавању онога што човеку и нацији остаје после свега – достојанства и самопоштовања.

Шта се дешава пред нашим очима? Онај који хоће да прогледа може да види да оне групације интелектуалаца које не маре за националне политичке интересе нити за национално самопоштовање добијају обалити јавни простор и државне награде. Није тек случај да неки заговорачи српског легализовања последица НАТО отимања Косова и Метохије долазе под јарка светла најстаријег дневног листа на Балкану. Најпре један редитељ (Шијан), па глумица (Карановић) на целој страници, а потом лажни научни радник (Јањић) саопштавају своје мисли у форми интервјуа. У кратком временском размаку, управо ови, политички ангажовани интелектуалци за «ону другу страну», гостују на страницама најстаријег дневног листа на Балкану. Откуда баш они, а не они који се противе стварању зависне албанске државе на Косову и Метохији? О томе се ради. Нико не би требао да има ишта против да се проалбански лоби у Србији појављује у јавности. Али, како то да нема оних других?

С друге стране, пљуште национална признања и награде (националне пензије) ствараоцима «за врхунски допринос националној култури Републике Србије» у вредности од 50.000 динара сваког месеца. Те динаре не дају чланови Владе из свог џепа, већ из џепова пореских обвезника. Тако, догађа се неописиво понижавање српског народа. Они који га обилато блате, који се стиде што припадају овоме народу, бивају награђени његовим парама. Овакво ругање националном достојанству, није могућно објаснити. На делу су неке ирационалне радње у чију суштину тешко неко може да проникне. Али, и они који схвате и који не схвате позадину оваквих одлука, добиће на тацни колективно самопонижавање.

Објављена је вест о томе ко су добитници националних пензија у Србији (Политика, 29.

12. 2009). Међу књижевницима налазе се и Видосав Стевановић и Бора Ћосић који су живели у иностранству (Ћосић и данас у Немачкој) када је Србија била у гету међународне демократије и оданде сипали свој гнев и бес, док су други, њихови истомислјеници, овде у Србији стављали до знања јавности да су Срби зли и примитивни. Да ли Влада зна какве је црне вредности Бора Ћосић лепио на српско национално биће? У својој књизи «Консул у Београду» (Просвета, 2008) пише и ово: «Грешка је остати у овој бесмисленој земљи, остати по сваку цену» (стр. 221). И није то најгоре што је изрекао о Србима. Српски ауторасиста ће тек написати: «Поникнути на том тлу, одувек крије на опасност: чак и најмудрији, најинтелигентнији међу Србима, временом постају духовно троме, или услед опште летаргије околине, или услед алкохола, или зато што су Срби» (стр. 221). То је српски расизам према Србима и када би то рекао за неки други народ, одговарао би по кривичном закону. Овде је све дозвољено. А Министарство културе државним парама награђује писца заслужног за исмејавање и расистичке тврдње о «тлу и нацији» пред европским просечним светом. Нема чудовишнијег колективног мазохизма.

У претходној подели националних пензија нашао се и Иван Чоловић који је писао да су Срби направили "неосвојиву тврђаву свог идентитета у коју се они повлаче у случају војних пораза, из које крећу у нове ратове за нове територије". Исту тврђаву он налази и у одбрани српског језика као окоснице идентитета па критикује тезу да окупатор може све да окупира само не може језик. Оваква конструкција српске културе има своје заступнике као и критичаре. На мети његове критике налазе се најугледнија имена српске културе: академици, филозофи, књижевници, стручњаци за поједине уметности (Д. Медаковић, М. Екмечић, В. Крестић, М. Бећковић, С. Ракитић, М. Данојлић, Р. Петров Ного, Н. Кусовац, М. Марковић, М. Ђурић, С. Трифковић и низ других имена). Каква листа! Али зато се добија месечна пензија од 50.000 динара.

Ко је одговоран за овакво морално пропадање српске нације? Политичка власт која тренутно седи у државном апарату. Она је образовала комисију према свом политичком и идеолошком критеријуму а потом одлучила, на својој седници од 24.12.2009. године, коме ће поштар донети новац за допринос српској култури.

У свакој нацији има поносних стваралаца и оних који не држе до националног достојанства као ни до лањског света. Ови други имају право да фућкају на нацију којој припадају. Али, нација и њене вредности опстају кроз историју захваљујући оним интелектуалним ствараоцима који брину о њеним колективним интересима. Само њима захваљујући, нација постоји и развија се. Управо је у оваквом опредељењу стваралаца у култури и науци одговор на погрешно питање: шта се награђује? Да ли интелектуално и уметничко дело или политичко и национално понашање ствараоца?

На ово питање није тешко одговорити, само је ствар у томе да ли је власт свесна својих националних одговорности. Стваралачко дело ниједна Влада не може оспорити. Вредно или мање вредно, свеједно. То дело могу да стварају и патриоте и издајници. Међутим, када она одлучује о наградама, сигурно је да мора узети у обзир јавно деловање и политичко понашање ствараоца, пре свега у оном делу које се тиче заштите националног достојанства и основних државних интереса. Писац, уметник, научник који се залаже за, примера ради, бомбардовање своје нације, за Владу не постоји. Или онај који исмејава, блати, изражава гађење према народу у коме је рођен, такође за Владу не постоји. За невладин сектор или групе приватних обожаватеља он може да буде споменик. Али, за владу – нипошто.

Ако бисмо прихватили «тезу» о државном награђивању дела а не политичких ставова аутора, онда 1) питање је ко би био одговоран а ко неодговоран за одбрану националних моралних вредности, 2) по чему би се разликовале струковне или приватне награде од државних.

Када Влада не води рачуна о томе које грађане награђује и какав је њихов став о нацији и држави, онда то говори да је дошло време ниҳилизма у коме се трасира пут за затирање сваке помисли на национално самопоштовање. Само, да ли неко мисли да је могућно сачувати лично самопоштовање и онда када се згази колективно (национално). Од тога нема ништа. Наступиће живот без самопоштовања. Може ли неко да замисли тако нешто. Лешек Колаковски је на једном месту записао да човеку, после свега, остаје само достојанство. А Макс Вебер да се национална припадност више темељи на осећању части и достојанству него на материјалним погодностима.

Изгледа да се у Србији гаси ова дубоко емотивна, морална и духовна вредност. Не страном чизмом, већ својом вољом. То је она политичка воља која награђује антинационалне карактере и политичка понашања. Једна по један и тако док се не створи већина.

Али, када Влада и оне политичке странке које владају српским друштвом пристају на овакве поступке у једном сектору културе, онда то значи да тога има много више и на другим странама друштвеног живота. Погледајмо та извињавања челних српских државника и неких политичара бившим републикама пред новинарима, та непропорционална привредна отварања Србије са суседним државама, та одлажења на државну границу са партијским заставама ДС да се поздрави «Шенген» (као да смо у

Како се губи национално самопоштовање

Пише: Зоран Аврамовић
понедељак, 11 јануар 2010 22:12

затвору), та одвођења српских сељака у Беч да науче нешто о пољопривреди, а да спавају у хотелу са пет звездица и тако даље и тако даље.

Шта да радимо? Да очајавамо? Не. Да пишемо писма Влади? Не. Ми који мислимо да Влада мора да води бригу и о самопоштовању својих грађана, треба да иступамо у јавности где год можемо и да упозоравамо нацију шта јој се спрема.